

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA PZU GOSPODARSTWO ROLNE – MIENIE RUCHOME

ustalone uchwałą nr UZ/355/2014 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z dnia 5 grudnia 2014 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej nr UZ/393/2015 z dnia 17 grudnia 2015 r.

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 3, § 4, § 5, § 6, § 7 ust. 1–5, § 8 ust. 1 i 2, § 9 ust. 1–3, § 10 ust. 1 i 2, § 11 ust. 1, § 13, § 14 ust. 5–7 i 11, § 18, § 19, § 21, § 23 ust. 1, 2, 4–6, § 25, § 26, § 27, § 28, § 30, § 32 ust. 16
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 3, § 4 ust. 5, § 7 ust. 2, 4–6, § 8 ust. 2 i 3, § 9 ust. 3 i 4, § 10 ust. 2 i 3, § 11 ust. 2, § 12, § 13, § 14 ust. 8 i 11, § 18, § 19, § 21, § 23 ust. 1 i 3, § 24, § 25, § 26, § 27, § 28 ust. 2, § 31 ust. 3, § 32 ust. 16

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

- Ogólne warunki ubezpieczenia PZU Gospodarstwo Rolne – mienie ruchome, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną, zwaną dalej „PZU SA”:
  - z osobami fizycznymi – z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość z zastosowaniem przesłanego przez PZU SA blankietu (system uproszczony);
  - z osobami fizycznymi, osobami prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi – przy jednoczesnej obecności obu stron umowy ubezpieczenia.
- W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od ustalonych w OWU.
- W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zasto-

sowanie w zakresie nieuregulowanym tymi postanowieniami.

- PZU SA zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

§ 2

- Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego). W takim przypadku ubezpieczający zobowiązany jest do poinformowania ubezpieczonego o prawach i obowiązkach wynikających z zawartej na jego rachunek umowy ubezpieczenia.
- W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, ubezpieczony może żądać by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.

§ 3

Przez użyte w OWU pojęcia należy rozumieć:

- 1) **akty terroryzmu** – działania indywidualne lub grupowe skierowane przeciwko ludności lub mieniu w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności, dezorganizacji życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;
- 2) **biżuteria** – przedmioty osobistego użytku przeznaczone do ozdoby, wykonane w całości lub w części z metali szlachetnych lub półszlachetnych: złota, srebra, platyny, palladu, miedzi, mosiądzu lub kamieni szlachetnych lub półszlachetnych, a także zegarki na rękę niezależnie od materiału, z którego zostały wykonane;
- 3) **budynek** – budynek mieszkalny lub budynek niemieszkalny;
- 4) **budynek mieszkalny** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz ze stałymi elementami, przeznaczony na cele mieszkalne, w tym pomieszczenie gospodarcze i pomieszczenie garażowe znajdujące się w tym budynku mieszkalnym;
- 5) **budynek niemieszkalny** – obiekt budowlany inny niż budynek mieszkalny;
- 6) **dokument ubezpieczenia** – polisę lub inne potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia;
- 7) **dzieła sztuki** – posiadające wartość kolekcjonerską, zabytkową lub artystyczną, następujące ruchomości domowe, ich części lub zespoły:
  - a) oryginalne dzieła plastyczne: obrazy, rzeźby, grafiki, a także oryginalne dzieła rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
  - b) przedmioty zgromadzone i uporządkowane według koncepcji osób, które te kolekcje tworzyły,
  - c) numizmaty lub pamiątki historyczne,
  - d) urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
  - e) książki i materiały biblioteczne,
  - f) twory sztuki ludowej i rękodzieła,
  - g) przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne, działalność wybitnych osobistości lub instytucji,a także ich skatalogowane zbiory zgromadzone i uporządkowane według określonych kategorii;
- 8) **eksplozję** – gwałtowną zmianę stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników, warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnienia; za spowodowane eksplozją uważa się też szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 9) **franszję integralną** – wyłączenie odpowiedzialności PZU SA za szkody nie przekraczające określonej w OWU kwoty;
- 10) **gospodarstwo rolne** – znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „RP”, grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 11) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 12) **grzyby uprawne** – owocniki grzybów uzyskane z grzybnia w wyniku zabiegów uprawowych, prowadzonych w pomieszczeniach specjalnie do tego celu przeznaczonych;
- 13) **grzybnie** – genetycznie jednorodny materiał nasienny do produkcji grzybów uprawnych;
- 14) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/s, ustalanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, zwany dalej „IMI GW”, którego działanie wyrządza masowe szkody; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMIGW, wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 15) **kradzież z włamaniem** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia, którego sprawca dokonał albo usiłował dokonać z miejsca ubezpieczenia po usunięciu przy użyciu siły lub narzędzi istniejących zabezpieczeń pozostawiających ślady na tych zabezpieczeniach stanowiące dowód użycia siły lub narzędzi lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem lub innym urządzeniem otwierającym, które sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego pomieszczenia albo w wyniku rabunku, tj. z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności albo poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie kluczy lub innych urządzeń otwierających dokonane z użyciem postępu wobec osób małoletnich, niedoświadczonych ze względu na podeszły wiek lub nie w pełni sprawnych;
- 16) **lawinę** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, błota, skał lub kamieni ze zboczy górskich;
- 17) **materiały i zapasy** – zgromadzone i przechowywane w miejscu ubezpieczenia przedmioty związane z funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego i nie będące ziemiopłodami, sprzętem rolniczym:
  - a) części zamienne do sprzętu rolniczego,
  - b) grzyby i grzybnie oraz przedmioty związane z ich produkcją,
  - c) materiały budowlane,
  - d) materiały opałowe, paliwa,
  - e) nawozy sztuczne i środki ochrony roślin,
  - f) przedmioty związane z produkcją fermowa,
  - g) przedmioty związane z produkcją w szklarniach, namiotach i tunelach foliowych,
  - h) opakowania do produktów rolnych, klatki dla zwierząt,
  - i) pasze, odżywki dla zwierząt gospodarskich,
  - j) rowery, sprzęt turystyczny i sportowy oraz wózki inwalidzkie,
  - k) silosy;
- 18) **miejsce ubezpieczenia:**
  - a) dla ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów – budynek mieszkalny wchodzący w skład wskazanego w umowie ubezpieczenia gospodarstwa rolnego, będący w posiadaniu ubezpieczonego, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe i stałe elementy,
  - b) dla ubezpieczenia sprzętu rolniczego:
    - teren gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego oraz w przypadku, gdy sprzęt rolniczy jest wykorzystywany do świadczenia nieodpłatnej usługi związanej z prowadzeniem gospodarstwa rolnego – również teren innego gospodarstwa rolnego, na którym jest świadczona ta usługa,
    - w przypadku ryzyka kradzieży z włamaniem – budynek niemieszkalny wchodzący w skład wskazanego w umowie ubezpieczenia gospodarstwa rolnego, będący w posiadaniu ubezpieczonego, w którym znajduje się ubezpieczony sprzęt rolniczy oraz teren gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego,
  - c) dla ubezpieczenia ziemiopłodów:
    - budynek niemieszkalny wchodzący w skład wskazanego w umowie ubezpieczenia gospodarstwa rolnego, będący w posiadaniu ubezpieczonego, w którym znajdują się ubezpieczone ziemiopłody,

- silosi, kopce, piwnice, znajdujące się na terenie gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego, w których znajdują się ubezpieczone ziemiopłody,
  - d) dla ubezpieczenia materiałów i zapasów – teren gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego,
  - e) dla ubezpieczenia zwierząt gospodarskich:
    - teren gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego,
    - w przypadku ryzyka kradzieży z włamaniem – budynek niemieszkalny wchodzący w skład wskazanego w umowie ubezpieczenia gospodarstwa rolnego, będący w posiadaniu ubezpieczonego, w którym znajdują się ubezpieczone zwierzęta gospodarskie,
  - f) dla ubezpieczenia słomy i siana składowanych poza budynkami – sterty, stogi, znajdujące się na terenie gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego, w których znajdują się ubezpieczone słoma lub siano składowane poza budynkami,
  - g) dla ubezpieczenia mienia ruchomego oraz stałych elementów od ryzyka szkód wodno – kanalizacyjnych:
    - dla ubezpieczenia mienia ruchomego – budynek wchodzący w skład wskazanego w umowie ubezpieczenia gospodarstwa rolnego, będący w posiadaniu ubezpieczonego, w którym znajduje się ubezpieczone mienie ruchome,
    - dla ubezpieczenia stałych elementów – budynek mieszkalny wchodzący w skład wskazanego w umowie ubezpieczenia gospodarstwa rolnego, będący w posiadaniu ubezpieczonego, w którym znajdują się ubezpieczone stałe elementy,
  - h) dla ubezpieczenia aparatów i innych urządzeń elektrycznych od ryzyka przepięć spowodowanych wyładowaniami atmosferycznymi – teren gospodarstwa rolnego wskazanego w umowie ubezpieczenia, będącego w posiadaniu ubezpieczonego;
- 19) **osunięcie się ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po skarpie lub stoku;
  - 20) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
  - 21) **okres ubezpieczenia** – określony w umowie ubezpieczenia czas trwania odpowiedzialności PZU SA;
  - 22) **opad** – wodę pochodzącą z naturalnych opadów w postaci deszczu, topniejącego śniegu i lodu lub gradu powodującą zalanie ubezpieczonego przedmiotu;
  - 23) **osobę bliską** – małżonka, konkubenta, wstępnego, zstępnego, brata, siostrę, ojczyma, macochę, pasierba, teścia, teściową, zięcia, synową, przysposobionego, przysposabiającego, pozostającego pod opieką lub przyjętego na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego;
  - 24) **papiery wartościowe** – czeki, weksle, obligacje, akcje, konosamenty, akredytywy dokumentowe i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;
  - 25) **piorun**:
    - a) bezpośrednie wyładowanie atmosferyczne na ubezpieczony przedmiot pozostawiające ślady tego zdarzenia,
    - b) w przypadku ryzyka przepięć spowodowanych wyładowaniami atmosferycznymi – bezpośrednie wyładowanie atmosferyczne pozostawiające ślady tego zdarzenia;
  - 26) **porażenie prądem elektrycznym** – działanie prądu elektrycznego powodujące padnięcie zwierzęcia gospodarskiego albo konieczność jego uboju;
  - 27) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
    - a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
    - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
  - c) podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka);
  - 28) **przepięcie** – nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej spowodowany piorunem;
  - 29) **rabunek w miejscu ubezpieczenia** – zabór ubezpieczonych ruchomości domowych z miejsca ubezpieczenia dokonany:
    - a) z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności,
    - b) przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia, doprowadził osobę posiadającą klucze do miejsca ubezpieczenia i zmusił ją do otwarcia tego miejsca ubezpieczenia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi,
    - c) poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie mienia, dokonane z użyciem podstępem wobec osób małoletnich, niedoletnich – ze względu na podeszły wiek lub nie w pełni sprawnych;
  - 30) **rabunek poza miejscem ubezpieczenia** – zabór ubezpieczonych ruchomości domowych poza miejscem ubezpieczenia dokonany na terenie RP z zastosowaniem przemocy fizycznej wobec ubezpieczonego lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem ubezpieczonego do nieprzytomności lub bezbronności;
  - 31) **ruchomości domowe** – mienie ruchome znajdujące się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, w szczególności:
    - a) meble, z wyłączeniem mebli wbudowanych lub zamontowanych na stałe,
    - b) sprzęt zmechanizowany,
    - c) elementy dekoracji wnętrza nie zamontowane na stałe,
    - d) przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu, monety, biżuteria, dzieła sztuki,
    - e) gotówka,
    - f) odzież i inne przedmioty osobistego użytku,
    - g) zapasy gospodarstwa domowego,
    - h) sprzęt audiowizualny, w tym również anteny telewizyjne i anteny radiowe zainstalowane na zewnątrz miejsca ubezpieczenia, komputery, fotograficzne, instrumenty muzyczne, aparaty telefoniczne,
    - i) sprzęt ogrodniczy,
    - j) wózki dziecięce,
    - k) części zamienne do samochodów, motocykli i motorów oraz ich dodatkowy osprzęt,
    - l) rośliny doniczkowe,
    - m) zwierzęta domowe;
 za ruchomości domowe nie uważa się:
    - sprzętu rolniczego,
    - ziemiopłodów,
    - materiałów i zapasów,
    - zwierząt gospodarskich,
    - słomy i siana;
  - 32) **siano** – skoszone w początkowym okresie wegetacji trawy, rośliny motylkowe i inne rośliny, następnie wysuszone, zazwyczaj w warunkach naturalnych;
  - 33) **słoma** – łodygi i liście dojrzałych roślin uprawnych po omłoceniu (wymłóceniu);
  - 34) **stałe elementy** – elementy wyposażenia znajdujące się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, zamontowane lub wbudowane na stałe, w szczególności:
    - a) meble wraz z zamontowanym w nich na stałe lub ubodowanym tymi meblami sprzętem zmechanizowanym,
    - b) trwale związane z podłożem: wykładziny ścian, podłóg, schodów, sufitów lub słupów,
    - c) kominki,
    - d) schody wewnętrzne, antresole,
    - e) tynki i powłoki malarskie,
    - f) podwieszane sufity,
    - g) wewnętrzne ścianki działowe dowolnej konstrukcji,
    - h) zamontowane na stałe: stolarkę okienną i drzwiową wraz z oszklaceniami i zamknięciami,

- i) kraty, rolety antywłamaniowe, czujki, sygnalizatory i inne elementy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych i zabezpieczeń przeciwpożarowych,
- j) instalacje,
- k) urządzenia, osprzęt lub oprzyrządowanie instalacji, np. umywalki, zlewy, wanny, kabiny prysznicowe, brodziki, piece, grzejniki, podgrzewacze wody, gniazda wtyczkowe, włączniki,
- l) lustra wmontowane w ścianach;
za stałe elementy uważa się także:
- elementy wyposażenia znajdujące się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, o których mowa w lit. a–l, które nie zostały jeszcze wbudowane lub zamontowane,
  - zewnętrzne: urządzenia klimatyzacyjne, urządzenia wentylacyjne, kraty, rolety antywłamaniowe, czujki, sygnalizatory, inne elementy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych i zabezpieczeń przeciwpożarowych trwale związane z miejscem ubezpieczenia;
- 35) **stopień zużycia technicznego** – wskaźnik zużycia mienia, wynikający z okresu jego eksploatacji, trwałości zastosowanych materiałów, jakości wykonanych robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych, sposobu użytkowania oraz prowadzonej gospodarki remontowej lub wykonanych napraw;
- 36) **sumę ubezpieczenia** – określoną w umowie ubezpieczenia kwotę stanowiącą górną granicę odpowiedzialności PZU SA; jeżeli OWU przewidują limit odpowiedzialności z tytułu określonych szkód, wówczas limit ten stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA z tytułu tych szkód;
- 37) **sprzęt rolniczy** – maszyny (w tym kombajny i inne maszyny samobieżne), narzędzia i urządzenia, służące do prowadzenia gospodarstwa rolnego, z wyłączeniem podlegających rejestracji ciągników rolniczych oraz przyczep rolniczych;
- 38) **śnieg i lód** – naturalny opad w postaci śniegu lub lód, oddziaływujące swoim ciężarem bezpośrednio na ubezpieczony przedmiot albo mogące spowodować przywrócenie się pod wpływem ich ciężaru drzew lub innych sąsiadujących obiektów na ubezpieczony przedmiot – powodując uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego przedmiotu;
- 39) **szkoda** – szkoda rzeczowa powstała, w zależności od przedmiotu ubezpieczenia, wskutek:
- a) utraty, zniszczenia lub uszkodzenia ubezpieczonych: ruchomości domowych, stałych elementów, materiałów i zapasów, sprzętu rolniczego, urządzeń elektrycznych, mienia ruchomego,
  - b) utraty lub zniszczenia ubezpieczonej słomy lub siana składowanych poza budynkami,
  - c) utraty, padnięcia lub uboju z konieczności ubezpieczonych zwierząt gospodarskich;
- szkoda rzeczowa nie obejmuje utraconych korzyści ubezpieczonego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia, a w przypadku ubezpieczenia zwierząt gospodarskich nie obejmuje również utraconych korzyści ubezpieczonego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiło padnięcie zwierzęcia gospodarskiego albo konieczność jego uboju;
- 40) **szkody wodno-kanalizacyjne** – bezpośrednio działanie wody lub innych cieczy, polegające na:
- a) spowodowanym awarią wydostaniu się wody, pary lub innych cieczy z instalacji wodnej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania znajdującej się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, bądź poza nimi,
  - b) cofnięciu się wody lub ścieków z instalacji kanalizacyjnej usytuowanej wewnątrz miejsca ubezpieczenia, bądź poza nimi,
  - c) nieumyślnym pozostawieniu otwartych kranów lub innych zaworów zamontowanych na instalacji wewnątrz miejsca ubezpieczenia;
- 41) **trzęsienie ziemi** – naturalne, gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej;
- 42) **ubezpieczający** – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, która zawarła z PZU SA umowę ubezpieczenia;
- 43) **ubezpieczenie na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest niezależnie od całkowitej wartości mienia lub grupy mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową, w oparciu o szacowaną maksymalną wysokość szkody, jaka może powstać wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia;
- 44) **ubezpieczony** – posiadacza lub współposiadacza gospodarstwa rolnego wskazanego w dokumencie ubezpieczenia, a w przypadku gdy posiadaczem lub współposiadaczem gospodarstwa rolnego wskazanego w dokumencie ubezpieczenia jest osoba fizyczna, również osobę bliską tej osoby fizycznej pozostającą z nią we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 45) **umowę ubezpieczenia w systemie uproszczonym** – umowę ubezpieczenia zawartą z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość z zastosowaniem poprzedniego przez PZU SA blankietu;
- 46) **umowę ubezpieczenia budynków** – umowę obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych zawartą z PZU SA;
- 47) **upadek statku powietrznego** – katastrofę lub przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 48) **urządzenia elektryczne** – urządzenia korzystające z zasilania z sieci elektroenergetycznej;
- 49) **wartość nowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszonego:
- a) w przypadku stałych elementów – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub odbudowy określona zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych stosowanych w budownictwie z uwzględnieniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów i standardu wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów i nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu,
  - b) w przypadku ruchomości domowych, sprzętu rolniczego, urządzeń elektrycznych, mienia ruchomego – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu;
- 50) **wartość rzeczywista** – wartość nowa pomniejszona o wartość stanowiącą iloczyn stopnia zużycia technicznego i wartości nowej; w przypadku zwierząt gospodarskich, ziemiopłodów, słomy i siana składowanych poza budynkami – wartość odpowiadająca kosztom nabycia nowego przedmiotu ubezpieczenia takiego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, gatunku, przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie; w przypadku materiałów i zapasów – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu;
- 51) **wypadek ubezpieczeniowy** – niezależnie od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w OWU, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia;
- 52) **zamek mechaniczno-elektroniczny** – zamek, którego uruchamianie następuje przy zastosowaniu systemu elektronicznego;

- 53) **zamek wielopunktowy** – zamek powodujący ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach;
- 54) **zamek wielozastawkowy** – zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka; ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu;
- 55) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zaważenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 56) **zdarzenia losowe:**
- ogień,
  - huragan,
  - powódź,
  - opad,
  - grad,
  - śnieg i lód,
  - piorun,
  - eksplozja,
  - osuwanie się ziemi,
  - zapadanie się ziemi,
  - lawina,
  - trzęsienie ziemi,
  - upadek statku powietrznego;
- 57) **ziemiopłody** – plony roślin zebrane i złożone w miejscu ubezpieczenia, z wyłączeniem słomy i siana składowanych poza budynkami;
- 58) **zwierzęta domowe** – psy, koty, chomiki, świnki morskie, papugi, kanarki, żółwie, ryby akwariowe, z wyłączeniem trzymanych w celach hodowlanych, laboratoryjnych lub handlowych;
- 59) **zwierzęta gospodarskie** – konie, bydło, trzoda chlewna, owce, kozy, króliki, drób, zwierzęta futerkowe, pszczoły, z wyłączeniem trzymanych w celach laboratoryjnych.

ROZDZIAŁ III

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 4

- Z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz § 7 ust. 3, przedmiotem ubezpieczenia mogą być będące przedmiotem prawa własności (współwłasności) ubezpieczonego albo będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego następujące grupy mienia:
  - ruchomości domowe oraz stałe elementy;
  - sprzęt rolniczy;
  - ziemiopłody, materiały i zapasy;
  - zwierzęta gospodarskie;
  - słoma i siano składowane poza budynkami, znajdujące się w miejscu ubezpieczenia.
- Umowa ubezpieczenia może obejmować:
  - łącznie wszystkie grupy mienia określone w ust. 1 albo
  - oddzielnie poszczególne wybrane grupy mienia określone w ust. 1.
- W ubezpieczeniu ruchomości domowych i stałych elementów ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
  - zwierzęta inne niż zwierzęta domowe;
  - metale szlachetne w złomie lub sztabach;
  - nie stanowiące wyrobu użytkowego: kamienie szlachetne, półszlachetne lub syntetyczne, szlachetne substancje organiczne;
  - dokumenty i rękopisy;
  - papiery wartościowe.
- W ubezpieczeniu zwierząt gospodarskich ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
  - zwierzęta gospodarskie nie oznakowane, jeżeli obowiązek ich oznakowania wynika z obowiązujących przepisów prawa;
  - drób i zwierzęta futerkowe w chowie fermowym;
  - pszczoły w psiekach składających się z więcej niż 4 pni pszczelich.

- PZU SA ponosi odpowiedzialność z tytułu wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia i w miejscu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 7 w odniesieniu do ryzyka rabunku poza miejscem ubezpieczenia, o ile umowa ubezpieczenia obejmuje to ryzyko.

ROZDZIAŁ IV

ZAKRES UBEZPIECZENIA OD OGNIĄ I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH – RYZYKA PODSTAWOWE

§ 5

W podstawowym zakresie ubezpieczenia, PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie:

- zdarzeń losowych;
- akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniem losowym;
- również porażenia prądem elektrycznym – w odniesieniu do zwierząt gospodarskich.

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA – RYZYKA DODATKOWE

§ 6

Za opłatą dodatkowej składki odpowiedzialność PZU SA może zostać rozszerzona o szkody powstałe w następstwie:

- kradzieży z włamaniem, rabunku – ruchomości domowych (ubezpieczenie ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku);
- kradzieży z włamaniem – sprzętu rolniczego (ubezpieczenie sprzętu rolniczego – od ryzyka kradzieży z włamaniem);
- kradzieży z włamaniem – zwierząt gospodarskich (ubezpieczenie zwierząt – od ryzyka kradzieży z włamaniem);
- szkód wodno-kanalizacyjnych – w mieniu ruchomym i stałych elementach (ubezpieczenie stałych elementów oraz mienia ruchomego od następstw szkód wodno-kanalizacyjnych);
- przepięcia – w urządzeniach elektrycznych (ubezpieczenie aparatów i innych urządzeń elektrycznych od ryzyka przepięcia spowodowanych wyładowaniami atmosferycznymi).

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA O UBEZPIECZENIE RUCHOMOŚCI DOMOWYCH OD RYZYKA KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 7

- PZU SA odpowiada za szkody powstałe w ruchomościach domowych w następstwie kradzieży z włamaniem w miejscu ubezpieczenia, rabunku w miejscu ubezpieczenia i rabunku poza miejscem ubezpieczenia.
- PZU może zawrzeć umowę ubezpieczenia ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem, jeżeli miejsce ubezpieczenia spełnia łącznie następujące warunki:
  - z zastrzeżeniem pkt 7 i 8, wszystkie drzwi zewnętrzne, nie będące drzwiami balkonowymi lub tarasowymi, prowadzące do miejsca ubezpieczenia są zamykane co najmniej na dwa zamki wielozastawkowe lub na jeden zamek wielopunktowy lub na zamek mechaniczno-elektryczny;
  - wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do miejsca ubezpieczenia oraz okna w tym miejscu ubezpieczenia są tak umocowane, osadzone i są tak zamykane, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi;
  - oszkłone drzwi zewnętrzne, nie będące drzwiami balkonowymi lub tarasowymi, prowadzące do miejsca ubezpieczenia nie są wyposażone w zamki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie;
  - drzwi zewnętrzne, ściany, podłogi, stropy lub dachy nie zawierają elementów wykonanych z materiałów nietrwałych, np. siatki;

- 5) wszelkie otwory w drzwiach zewnętrznych, ścianach, stropach, podłogach lub dachach są zabezpieczone w taki sposób, że nie jest możliwe wydobycie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi;
  - 6) klucze lub inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków znajdują się w wyłącznym posiadaniu osoby uprawnionej do ich przechowywania;
  - 7) w przypadku pomieszczenia gospodarczego – drzwi zewnętrzne do tego pomieszczenia są zamykane co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub na jedną kłódkę wielozastawkową;
  - 8) w przypadku pomieszczenia garażowego – drzwi zewnętrzne lub bramy prowadzące do tego pomieszczenia są zamykane co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę wielozastawkową; za równorzędne zamknięcie drzwi lub bramy do pomieszczenia garażowego uznaje się także elektroniczny system zamykania bramy.
3. Ochroną ubezpieczeniową od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku w miejscu ubezpieczenia nie są objęte następujące ruchomości domowe: sprzęt audiowizualny, komputery, fotograficzne, instrumenty muzyczne, gotówka, przedmioty ze srebra, złota, platyny, palladu, złote i srebrne monety, biżuteria, dzieła sztuki, znaczki filatelistyczne, jeżeli:
- 1) żaden z ubezpieczonych nie mieszka na stałe w miejscu ubezpieczenia, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub miejsce ubezpieczenia jest oddane do użytkowania osobie trzeciej;
  - 2) nieobecność wszystkich ubezpieczonych w miejscu ubezpieczenia, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe, trwała nieprzerwanie dłużej niż 3 miesiące.
4. Za szkody powstałe w następstwie rabunku poza miejscem ubezpieczenia górną granicę odpowiedzialności PZU SA stanowi kwota odpowiadająca:
- 1) 5% sumy ubezpieczenia, o której mowa § 13 ust. 2, tj. sumy ubezpieczenia dla ubezpieczenia ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku – w odniesieniu do gotówki;
  - 2) 10% sumy ubezpieczenia, o której mowa § 13 ust. 2, tj. sumy ubezpieczenia dla ubezpieczenia ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku – w odniesieniu do pozostałych ruchomości domowych.
5. PZU SA zwraca również, w granicach sumy ubezpieczenia, o której mowa w § 13 ust. 2, tj. sumy ubezpieczenia dla ubezpieczenia ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku, koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych wskutek dokonania kradzieży z włamaniem zabezpieczeń przeciwkradzieżowych oraz drzwi i okien.
6. PZU SA nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 12, oraz za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem, jeżeli z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, miejsce ubezpieczenia nie było zabezpieczone w sposób określony w ust. 2, w tym nie były zamknięte otwory i drzwi, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słusności.

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECENIA O UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ROLNICZEGO – OD RYZYKA KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM

§ 8

1. PZU SA odpowiada za szkody powstałe w sprzęcie rolniczym w następstwie kradzieży z włamaniem w miejscu ubezpieczenia.
2. PZU SA może zawrzeć umowę ubezpieczenia sprzętu rolniczego od ryzyka kradzieży z włamaniem, jeżeli:
  - 1) miejsce ubezpieczenia będące budynkiem niemieszkalnym spełnia następujące warunki:

- a) wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do tego budynku niemieszkalnego są zamykane co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub na jedną kłódkę wielozastawkową,
  - b) wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do tego budynku niemieszkalnego oraz okna w tym budynku niemieszkalnym są tak umocowane, osadzone i są tak zamykane, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi,
  - c) drzwi zewnętrzne, ściany, podłogi, stropy lub dachy nie zawierają elementów wykonanych z materiałów nietrwałych, np. siatki,
  - d) wszelkie otwory w drzwiach zewnętrznych, ścianach, stropach, podłogach lub dachach są zabezpieczone w taki sposób, że nie jest możliwe wydobycie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi,
  - e) klucze lub inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków lub kłódek znajdują się w wyłącznym posiadaniu osoby uprawnionej do ich przechowywania;
- 2) miejsce ubezpieczenia będące terenem gospodarstwa rolnego, na którym znajduje się sprzęt rolniczy, spełnia następujące warunki:
- a) jest ogrodzone, oświetlone i zamykane na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub na jedną kłódkę wielozastawkową,
  - b) klucze lub inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków lub kłódek znajdują się w wyłącznym posiadaniu osoby uprawnionej do ich przechowywania.
3. PZU SA nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 12, oraz za szkody:
- 1) powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem, jeżeli z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, miejsce ubezpieczenia nie było zabezpieczone w sposób określony w ust. 2, w tym nie były zamknięte okna i drzwi, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słusności;
  - 2) których wartość nie przekracza 300 złotych (fransyza integralna).

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECENIA O UBEZPIECZENIE ZWIERZĄT – OD RYZYKA KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM

§ 9

1. PZU SA odpowiada za szkody powstałe w zwierzętach gospodarskich w następstwie kradzieży z włamaniem w miejscu ubezpieczenia.
2. Ochroną ubezpieczeniową od kradzieży z włamaniem mogą być objęte następujące zwierzęta gospodarskie:
  - 1) bydło;
  - 2) konie wykorzystywane do pracy w gospodarstwie rolnym;
  - 3) owce;
  - 4) kozy;
  - 5) trzoda chłевна, znajdujące się w miejscu ubezpieczenia.
3. PZU SA może zawrzeć umowę ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od ryzyka kradzieży z włamaniem, jeżeli miejsce ubezpieczenia spełnia następujące warunki:
  - 1) wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do miejsca ubezpieczenia są zamykane co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub na jedną kłódkę wielozastawkową;
  - 2) wszystkie drzwi zewnętrzne prowadzące do miejsca ubezpieczenia oraz okna w tym miejscu ubezpieczenia są tak umocowane, osadzone i są tak zamykane, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi;

- 3) drzwi zewnętrzne, ściany, podłogi, stropy lub dachy nie zawierają elementów wykonanych z materiałów nietrwałych, np. siatki;
  - 4) wszelkie otwory w drzwiach zewnętrznych, ścianach, stropach, podłogach lub dachach są zabezpieczone w taki sposób, że nie jest możliwe wydostanie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi;
  - 5) klucze lub inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków lub klódek znajdują się w wyłącznym posiadaniu osoby uprawnionej do ich przechowywania.
4. PZU SA nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 12, oraz za szkody:
- 1) powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem, jeżeli z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, miejsce ubezpieczenia nie było zabezpieczone w sposób określony w ust. 3, w tym nie były zamknięte okna i drzwi, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
  - 2) których wartość nie przekracza 300 złotych (franszyza integralna).

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA O UBEZPIECZENIE STAŁYCH ELEMENTÓW ORAZ MIENIA RUCHOMEGO OD NASTĘPSTW SZKÓD WODNO-KANALIZACYJNYCH

§ 10

1. PZU SA odpowiada za szkody wodno-kanalizacyjne powstałe w mieniu ruchomym i stałych elementach znajdujących się w miejscu ubezpieczenia.
2. PZU SA zwraca również, w granicach sumy ubezpieczenia, o której mowa § 13 ust. 2, tj. sumy ubezpieczenia dla ubezpieczenia stałych elementów oraz mienia ruchomego od następstw szkód wodno-kanalizacyjnych, koszty naprawy uszkodzonych lub zniszczonych elementów instalacji wodnej lub kanalizacyjnej znajdującej się wewnątrz miejsca ubezpieczenia, których uszkodzenie lub zniszczenie było bezpośrednią przyczyną szkody wodno-kanalizacyjnej.
3. PZU SA nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 12, oraz za szkody powstałe wskutek:
  - 1) systematycznego zawilgocenia pomieszczeń w miejscu ubezpieczenia z powodu nieszczelności instalacji lub niewłaściwej wentylacji pomieszczeń oraz kondensacji wilgoci zawartej w powietrzu na powierzchni rur lub ścian;
  - 2) pęknięcia rur lub osprzętu instalacji w wyniku zamarzenia wody lub innej cieczy spowodowanego nieutrzymywaniem właściwej temperatury w pomieszczeniach, jeżeli obowiązek utrzymywania właściwej temperatury w pomieszczeniach należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;
  - 3) przemarzania elementów konstrukcyjnych miejsca ubezpieczenia.

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA O UBEZPIECZENIE APARATÓW I INNYCH URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH OD RYZYKA PRZEPŁYĆ SPOWODOWANYCH WYŁADOWANIAMI ATMOSFERYCZNYMI

§ 11

1. PZU SA odpowiada za szkody powstałe w urządzeniach elektrycznych znajdujących się w miejscu ubezpieczenia w następstwie przepięcia.
2. PZU SA nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 12.

ROZDZIAŁ V WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 12

PZU SA nie odpowiada za szkody:

- 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osobę, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, przy czym za winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę:
  - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
  - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
  - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
  - d) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
  - e) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu lub prokurentów,
  - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
  - g) w spółdzielniach, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu;
- 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 3) górnicze w rozumieniu prawa górniczego;
- 4) powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, strajków, niepokoїв społecznych, wewnętrznych zamieszek i rozruchów, aktów terroryzmu;
- 5) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej;
- 6) polegające na zaginięciu ruchomości domowych lub stałych elementów powstałym w czasie akcji ratowniczej, o której mowa w § 5 pkt 2;
- 7) w słomie i sianie składowanych poza budynkami w stertach i stogach po 30 czerwca następnego roku po zbiorach;
- 8) przenikania wód podziemnych, chyba że przenikanie to nastąpiło wskutek powodów, deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 ustalonym przez IMiGW; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMiGW wystąpienie deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie.

ROZDZIAŁ VI

SUMA UBEZPIECZENIA I LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 13

1. Suma ubezpieczenia jest ustalana:
  - 1) łącznie na wszystkie grupy mienia określone w § 4 ust. 1 – jeżeli do ubezpieczenia zostały zgłoszone łącznie wszystkie grupy mienia albo
  - 2) odrębnie na każdą grupę mienia określoną w § 4 ust. 1 – jeżeli do ubezpieczenia zostały zgłoszone oddzielnie poszczególne wybrane grupy mienia.
2. W przypadku rozszerzenia odpowiedzialności PZU SA o ryzyka dodatkowe, o których mowa w § 6, ustalana jest odrębna suma ubezpieczenia na każde z tych ryzyk.
3. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości rzeczywistej ubezpieczonego mienia, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o ubezpieczenie sprzętu rolniczego – od ryzyka kradzieży z włamaniem oraz w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o ubezpieczenie zwierząt – od ryzyka kradzieży z włamaniem, mienie to w zakresie tych ryzyk ubezpieczone jest na pierwsze ryzyko.
5. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający za zgodą PZU SA może zmienić sumę ubezpieczenia lub zakres ubezpieczenia.

6. Zmiana warunków ubezpieczenia, o których mowa w ust. 5, powoduje konieczność dokonania ponownej kalkulacji składki na okres, w którym mają obowiązywać zmienione warunki ubezpieczenia.
7. W przypadku zmiany sumy ubezpieczenia lub zakresu ubezpieczenia, PZU SA odpowiada w granicach zmienionej sumy ubezpieczenia lub zakresu ubezpieczenia począwszy od dnia następnego po dniu złożenia przez PZU SA oświadczenia o wyrażeniu zgody odpowiednio na zmianę sumy ubezpieczenia lub zmianę zakresu ubezpieczenia.
8. W ubezpieczeniu ruchomości domowych i stałych elementów, w granicach sumy ubezpieczenia, ustanawia się następujące limity odpowiedzialności:
  - 1) z tytułu szkód w sprzęcie audiowizualnym, komputerowym, fotograficznym oraz w instrumentach muzycznych:
    - a) w wysokości 80% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 2 albo
    - b) w wysokości 25% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1;
  - 2) z tytułu szkód w przedmiotach ze srebra, złota, platyny, paladu, złotych i srebrnych monetach, biżuterii, dziełach sztuki, znaczkach filatelistycznych:
    - a) w wysokości 40% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 2 albo
    - b) w wysokości 20% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1;
  - 3) z tytułu szkód w gotówce – w wysokości 5% sumy ubezpieczenia, o której mowa w § 13 ust. 1.
9. W ubezpieczeniu słomy i siana składowanych poza budynkami, w granicach sumy ubezpieczenia, ustanawia się następujące limity odpowiedzialności:
  - 1) w wysokości 20% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 1 albo
  - 2) w wysokości 100% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1 pkt 2.
10. W przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o ubezpieczenie ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku, w granicach sumy ubezpieczenia dla tego ryzyka, ustanawia się następujące limity odpowiedzialności za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem i rabunku w miejscu ubezpieczenia:
  - 1) z tytułu szkód w sprzęcie audiowizualnym, komputerowym, fotograficznym oraz w instrumentach muzycznych, w wysokości 80% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2, tj. sumy ubezpieczenia dla ubezpieczenia ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku;
  - 2) z tytułu szkód w przedmiotach ze srebra, złota, platyny, paladu, złotych i srebrnych monetach, biżuterii, dziełach sztuki, znaczkach filatelistycznych, w wysokości 40% sumy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2, tj. sumy ubezpieczenia dla ubezpieczenia ruchomości domowych od ryzyka kradzieży z włamaniem i rabunku.
11. Suma ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań (konsumpcja sumy ubezpieczenia).
5. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
6. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 5, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
7. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 5 i 6 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
8. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 5–7, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 5–7 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
9. Zawarcie umowy ubezpieczenia w systemie uproszczonym następuje z chwilą zapłaty składki ubezpieczeniowej za tę umowę lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 10.
10. Do zawarcia umowy ubezpieczenia w systemie uproszczonym może dojść wyłącznie w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia budynków.
11. Do umowy ubezpieczenia w systemie uproszczonym nie stosuje się postanowień ust. 4–8.

§ 15

1. PZU SA może przed zawarciem umowy ubezpieczenia obejmującej ryzyko lub ryzyka, o których mowa w § 6 pkt 1–3, żądać potwierdzenia sprawności zabezpieczeń, o których mowa odpowiednio w § 7–9.
2. PZU SA może niezależnie zawarcie umowy ubezpieczenia od dokonania oględzin miejsca ubezpieczenia.
3. Postanowień ust. 1 i 2 nie stosuje się do umowy ubezpieczenia w systemie uproszczonym.

§ 16

1. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę PZU SA doręczą ubezpieczającym dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść ubezpieczającego lub ubezpieczonego od treści złożonej przez ubezpieczającego oferty, PZU SA zobowiązany jest zwrócić ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść ubezpieczającego lub ubezpieczonego nie są skuteczne, a umowa ubezpieczenia jest zawarta zgodnie z warunkami oferty.
2. W przypadku braku sprzeciwu umowa ubezpieczenia dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.

§ 17

Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 12 miesięcy albo na okres krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe).

§ 18

ROZDZIAŁ VII

ZAWARCIE UMOWY I CZAS JEJ TRWANIA

§ 14

1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy albo przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa ubezpieczenia w systemie uproszczonym).
2. Zawarcie umowy ubezpieczenia przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy następuje na wniosek ubezpieczającego.
3. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU SA potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
4. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego zawierającego informacje niezbędne do dokonania oceny ryzyka i określenia należnej składki.

§ 19

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia, a w przypadku umowy ubezpieczenia w systemie uproszczonym – wraz z wygaśnięciem ochrony ubezpieczeniowej w umowie ubezpieczenia budynków, o której mowa w § 14 ust. 10;
- 2) z chwilą przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia, chyba że wraz z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 21;
- 3) z dniem doręczenia PZU SA oświadczenia o odstąpieniu przez ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia w przypadku, o którym mowa w § 20;
- 4) z dniem doręczenia ubezpieczającemu oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 5) z upływem 7 dni od dnia doręczenia ubezpieczającemu wezwania do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia spowoduje ustanie odpowiedzialności;
- 6) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań;
- 7) z dniem doręczenia drugiej stronie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia, o którym mowa w § 22 ust. 10.

§ 20

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy, składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU SA nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zaplacenienia składki za okres, w jakim PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia w systemie uproszczonym, w której ubezpieczający jest konsumentem termin, w ciągu którego może on odstąpić od umowy ubezpieczenia, składając pisemne oświadczenie w tym zakresie, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie o odstąpieniu zostało wysłane.

§ 21

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia wymaga zgody PZU SA.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU SA umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Postanowien ust. 1–3 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajęcia przewidzianego w umowie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego.

5. Wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej dotyczy jedynie tego przedmiotu ubezpieczenia, którego zbycie dotyczy.

ROZDZIAŁ VIII

SKŁADKA ZA UBEZPIECZENIE

§ 22

1. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Wysokość składki ubezpieczeniowej ustala się w zależności od:
  - 1) sumy ubezpieczenia;
  - 2) okresu ubezpieczenia;
  - 3) zakresu udzielanej ochrony ubezpieczeniowej;
  - 4) zwyżki i zniżki, o których mowa w ust. 3.
3. W umowie ubezpieczenia stosowana jest zwyżka składki za ratalny schemat płatności składki ubezpieczeniowej oraz zniżka składki za zawarcie umowy ubezpieczenia z PZU SA na kolejny okres ubezpieczenia.
4. Jeżeli nie umówiono się inaczej, ubezpieczający zobowiązany jest zapłacić składkę ubezpieczeniową jednocześnie z zawarciem umowy ubezpieczenia.
5. Składka ubezpieczeniowa może być rozłożona na raty. Terminy płatności i wysokość poszczególnych rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.
6. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej albo, w porozumieniu z PZU SA, w formie bezgotówkowej.
7. Jeżeli zapłata składki albo raty składki dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego PZU SA pełną kwotą składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej.
8. Składka nie podlega indeksacji.
9. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługują zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
10. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.
11. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, jeżeli odszkodowanie lub suma tego odszkodowania i odszkodowań dotąd wypłaconych powoduje wyczerpanie sumy ubezpieczenia, raty składki ubezpieczeniowej, których termin płatności przypada po dniu wypłaty odszkodowania, stają się natychmiast wymagalne i płatne w dniu wypłaty odszkodowania.

ROZDZIAŁ IX

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POWSTANIA SZKODY

§ 23

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, ubezpieczający lub ubezpieczony obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi zawiadomić jednostkę policji, o ile zachodzi taka potrzeba (w przypadku kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia oraz rabunku poza miejscem ubezpieczenia). Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
2. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie,

- nie później jednak niż w terminie 3 dni od uzyskania wiadomości o wypadku ubezpieczeniowym.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 2, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
  4. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 2, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
  5. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
    - 1) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU SA pomocy dostarczając posiadane informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych;
    - 2) złożyć w PZU SA spis utraconych lub uszkodzonych przedmiotów ubezpieczenia z określeniem ich wartości i roku produkcji lub nabycia;
    - 3) powiadomić lekarza weterynarii, w przypadku powstania szkód w ubezpieczonych zwierzętach gospodarskich, w celu uzyskania opinii ustalającej przyczynę szkody oraz liczbę zwierząt gospodarskich uległych szkodzie;
    - 4) nie dokonywać w uszkodzonych przedmiotach ubezpieczenia żadnych zmian i nie dokonywać ich naprawy, jeżeli zmiany i naprawa nie są uzasadnione koniecznością zabezpieczenia pozostałych przedmiotów po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody, bez uprzedniego przeprowadzenia oględzin przez PZU SA lub jego przedstawiciela, chyba że PZU SA lub jego przedstawiciel nie przeprowadził takich oględzin w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, albo 14 dni, jeżeli niezbędne było powołanie biegłych (rzeczników);
    - 5) nie dokonywać zmian w miejscu powstania szkody do czasu oględzin przez przedstawiciela PZU SA, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia szkody; PZU SA nie może się powoływać na ten zakaz, jeżeli nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w ciągu 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie;
    - 6) udzielić przedstawicielowi PZU SA pomocy i wyjaśnień w uzyskaniu informacji odnośnie okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru, w szczególności co do liczby, rodzaju i wartości utraconych lub zniszczonych przedmiotów ubezpieczenia;
    - 7) udowodnić fakt zakupu sprzętu rolniczego – w przypadku szkody powstałej wskutek kradzieży z włamaniem.
  6. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 5 pkt 2–7, niezbędne jest do ustalenia odpowiedzialności PZU SA.

§ 24

Jeżeli po wypłacie odszkodowania ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie PZU SA odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU SA. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi na rzecz PZU SA podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu jego odzyskania.

ROZDZIAŁ X

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY I ODSZKODOWANIA

§ 25

Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody, nie wyższej jednak niż suma ubezpieczenia wskazana w umowie ubezpieczenia, z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności, o których mowa w § 7 ust. 4 i § 13 ust. 8–10.

§ 26

1. Z zastrzeżeniem ust. 7, wysokość odszkodowania ustala się, w odniesieniu do:

- 1) ziemiopłodów, słomy i siana składowanych poza budynkami – w wartości ustalonej na podstawie przeciętnych cen rynkowych występujących na danym terenie;
- 2) bydła, koni, kóz, owiec, królików, drobiu, zwierząt futerkowych, pszczoł – w wartości ustalonej na podstawie ceny z dokumentacji hodowlanej i użytkowej przedłożonej przez ubezpieczonego lub w wartości ustalonej na podstawie przeciętnych cen rynkowych występujących na danym terenie;
- 3) trzody chlewnej i młodego bydła rzeźnego – w wartości ustalonej na podstawie wagi zwierzcia i przeciętnej ceny skupu za kilogram występującej na danym terenie;
- 4) ruchomości domowych i mienia ruchomego:
  - a) w przypadku całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia – w wartości odpowiadającej średniej wartości przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów jego montażu,
  - b) w przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia – w wartości odpowiadającej kosztom naprawy, tj. odpowiednio do zakresu uszkodzeń przedmiotów ubezpieczonych według średnich cen zakładów usługowych albo na podstawie rachunku lub kosztorysu powykonawczego wraz ze specyfikacją wykonanych robót, albo wartości odpowiadającej określone w porozumieniu z ubezpieczonym procentowemu ubytkowi wartości uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia;
- 5) stałych elementów:
  - a) według zasad określonych w pkt 4 lit. a, w przypadku całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia,
  - b) według zasad określonych w pkt 4 lit. b, w przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia, jeżeli naprawa uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia nie wymaga przeprowadzenia prac budowlanych lub remontowych,
  - c) według zasad określonych w ust. 2–4, w przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia, jeżeli naprawa uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia wymaga przeprowadzenia prac budowlanych lub remontowych;
- 6) pozostałego ubezpieczonego mienia:
  - a) w przypadku całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia – w wartości odpowiadającej przeciętnej wartości przedmiotu tego samego albo podobnego rodzaju i gatunku, ustalonej na podstawie cen rynkowych,
  - b) w przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia – w wartości odpowiadającej kosztom naprawy, tj. odpowiednio do zakresu uszkodzeń spowodowanych wypadkiem ubezpieczeniowym według średnich cen zakładów usługowych albo na podstawie rachunku lub kosztorysu powykonawczego wraz ze specyfikacją wykonanych robót, albo wartości odpowiadającej określone w porozumieniu z ubezpieczonym procentowemu ubytkowi wartości uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.

2. Wysokość odszkodowania w odniesieniu do stałych elementów ustala się na podstawie kosztorysu sporządzonego przez PZU SA:

- 1) w eksperckim systemie kosztorysowania robót i obiektów budowlanych lub
  - 2) w oparciu o cenniki budowlane opracowane przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa.
3. W porozumieniu z ubezpieczonym wysokość odszkodowania w odniesieniu do stałych elementów może zostać ustalona na podstawie:
- 1) rachunków za odbudowę lub naprawę przedmiotu ubezpieczenia, potwierdzonych:
  - a) kosztorysem powykonawczym sporządzonym przez podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy, zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych stosowanych w budownictwie, uwzględniającym dotychczasową konstrukcję i wymiary mienia oraz standard wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów lub

odbudowę lub naprawę, potwierdzonym kosztorysem powykonawczym, specyfikacją zakresu wykonanych robót lub kosztorysem odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym.

§ 28

- b) specyfikacją zakresu wykonanych robót sporządzoną przez podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy – w przypadku szkody, której wysokość przed uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego nie przekracza kwoty 10 000 zł lub
- 2) kosztorysu odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym sporządzonym zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych stosowanych w budownictwie, uwzględniającym dotychczasową konstrukcję i wymiary mienia oraz standard wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów.
4. W odniesieniu do kosztów naprawy powłok malarskich lub lakierniczych ścian, podłóg, sufitów i schodów znajdujących się wewnątrz miejsca ubezpieczenia nie uwzględnia się stopnia zużycia technicznego.
5. Przedłożone rachunki lub kosztorysy powykonawcze wraz ze specyfikacją wykonanych robót, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. b, pkt 5 lit. c, pkt 6 lit. b i ust. 3 pkt 1, PZU SA weryfikuje w zakresie zgodności z stanem faktycznym: wysokości poniesionych kosztów, dotychczasowych wymiarów ubezpieczonych przedmiotów, zakresu robót i użytych materiałów.
6. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania dla ruchomości domowych stanowiących komplet lub tworzących jedną całość uwzględnia się ubytek wartości, jakiego uległa całość lub komplet pod warunkiem, że nie ma możliwości rekonstrukcji całości lub kompletu przez zakup, dorobienie lub uzupełnienie utraczonych elementów.
7. W przypadku następujących rodzajów ruchomości domowych wysokość odszkodowania ustala się:

- 1) dla gotówki – w ich nominalnej wartości; pieniądze stanowiące walutę obcą przelicza się na złote polskie według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalenia odszkodowania;
  - 2) dla monet – w wartości złomu, chyba że monety te stanowią prawny środek płatniczy, a ich nominalna wartość jest wyższa od wartości złomu; wysokość odszkodowania ustala się wówczas według wartości nominalnej tych monet; monety stanowiące walutę obcą przelicza się na złote polskie według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalenia odszkodowania;
  - 3) dla przedmiotów ze srebra, złota, platyny, palladu lub biżuterii – według kosztów naprawy lub wytworzenia lub nabycia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju;
  - 4) dla kluczy do drzwi zewnętrznych prowadzących do miejsca ubezpieczenia – według kosztów odtworzenia kompletu kluczy łącznie z kosztami wymiany zamków;
  - 5) dla zwierząt domowych – w przeciętnej wartości zwierzęcia tej samej rasy i tego samego gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych występujących w handlu w dniu ustalenia odszkodowania, powiększonej o ewentualne koszty uspienia z konieczności;
  - 6) dla roślin doniczkowych – w przeciętnej wartości rośliny doniczkowej tego samego gatunku i odmiany oraz takiej samej lub podobnej wielkości, ustalonej na podstawie cen detalicznych występujących w handlu w dniu ustalenia odszkodowania.
8. Wysokość odszkodowania w odniesieniu do mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4–6, ustala się w wartości rzeczywistej.

§ 27

1. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania:
  - 1) uwzględnia się wartość pozostałości po uszkodzonym lub zniszczonym przedmiocie ubezpieczenia;
  - 2) nie uwzględnia się:
    - a) wartości naukowej, pamiątkowej,
    - b) artystycznej, zabytkowej, kolekcjonerskiej, z wyłączeniem dzieł sztuki,
    - c) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą, z zastrzeżeniem § 26 ust. 6.
2. Wysokość odszkodowania ustala się na podstawie cen z dnia jego ustalenia, za wyjątkiem szkód udokumentowanych rachunkiem za

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU SA pokrywa poniesione przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego koszty:
  - 1) uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody;
  - 2) wynikiłe z zastosowania dostępnych ubezpieczającemu lub ubezpieczonemu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
  - 3) wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych przez ubezpieczonego za zgodą PZU SA dla ustalenia okoliczności zdarzenia lub rozmiaru szkody.
2. PZU SA zwraca koszty, o których mowa:
  - 1) w ust. 1 pkt 1 – w granicach sumy ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia, którego dotyczy wypadek ubezpieczeniowy, nie więcej jednak niż do wysokości 5% sumy ubezpieczenia;
  - 2) w ust. 1 pkt 2 – w granicach sumy ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia, którego dotyczy wypadek ubezpieczeniowy;
  - 3) w ust. 1 pkt 3 – w granicach sumy ubezpieczenia dla danego przedmiotu ubezpieczenia, którego dotyczy wypadek ubezpieczeniowy, nie więcej jednak niż do wysokości 5% sumy ubezpieczenia.

ROZDZIAŁ XI

WYPŁATA ODSZKODOWANIA I OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PZU SA

§ 29

1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. PZU SA jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
  - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
    - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
    - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;

- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

§ 30

PZU SA wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia, ugodę lub prawomocnego orzeczenia sądu.

ROZDZIAŁ XII

ZABEZPIECZENIE PRAW REGRESOWYCH

§ 31

1. Z dniem wypłaty przez PZU SA odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU SA.
2. Nie przechodzą na PZU SA roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU SA zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU SA może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez PZU SA odszkodowania, wówczas PZU SA przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

ROZDZIAŁ XIII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 32

1. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu osobą fizyczną, przysługuje prawo złożenia reklamacji w rozumieniu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, tj. prawo skierowania wystąpienia do PZU SA, w którym zgłasza on zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez PZU SA.
2. Reklamację składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
3. Reklamacja może być złożona w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tyłko do korespondencji);
  - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty osoby, o której mowa w ust. 1, w jednostce, o której mowa w ust. 2;
  - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
4. PZU SA rozpatruje reklamację i udziela na nią odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 4, PZU SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Odpowiedź PZU SA na reklamację zostanie dostarczona osobie, która ją złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych lub pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek tej osoby.
7. Klientowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Skargę lub zażalenie, niebędące reklamacją, o której mowa w ust. 1, składa się na piśmie za pośrednictwem dowolnej jednostki organizacyjnej PZU SA.
9. Skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostkę organizacyjną określoną w przepisach wewnętrznych PZU SA obowiązujących na dzień składania skargi lub zażalenia. Informacja w tym zakresie jest dostępna w jednostkach organizacyjnych PZU SA.
10. PZU SA udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
13. Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, PZU SA może podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
14. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
15. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
16. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
17. OWU mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 1 stycznia 2016 r.